

Előzetes árak:

helyben, vagy postán küldve:
 egész évre . . . 10 ft — kr.
 Félévre . . . 5 — —
 Negyedévre . . . 2 — 50
 egy hóra . . . 1 — —
 Egyes szám 4 kr.

A lap szerkesztését illető minden közlemény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.) bérmentve küldendő.

Előzetes helyben:

Feloldó K. Lajos könyvtárszolgálatában és a kiadóhivatásban. Főter 1828. sz. alatt.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ES VASARNAP KIVETELÉVEL.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDEKI FÜGGTELENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Hirdetési díj:

Négy hasábnos petit sorozat 5 kr. Nagyból terjedelmű a többszöri hirdetések alkalmán jutányos áron vételnek föl. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 50 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

Nyitási közlemények minden petit sorozat 50 krajczár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőségben és kiadóhivatásban. Főter 1828. sz. alatt.

Készítők nem adnak visszatérő.

A hármasszövetség kiterjesztése és a nemzetiségi kongresszus.

Ha nyíltan nem hirdetőnk is, úgy is tudná mindenki, a ki elveinket, eszméinket, terveinket, törekvéseinket helyesen ismeri, hogy mi a militarizmusnak, — ennek a nemzetek véréből táplálkozó szörnyetegnek, nem vagyunk, nem lehetünk barátai.

Ebből kifolyólag valami nagy lelkesedés nem igen dagasztja kebelünket semmi olyan intézményért, a mely népek vállára majdnem elviselhetlen teherrel nehezede militarizmus fenntartására, vagy plane erősbitésére szolgál.

Igy vagyunk a hármasszövetséggel is, azzal a sokszor éjig magasztalt hármasszövetséggel, a melyet a gondolkodásra rest, de a beszédre annál serényebb politikai színdelgők hazánk minden baja ellen egyedül üdvözítő, csatlakoztatlan, biztosan gyógyító szerek tartanak.

Nem vagyunk felőle valami nagy jó véleménynyel, mert bár nyíltan hirdettünk az a hatalmi érdekek istápolója a népek millióinak érdekei ellenében.

De mivel a bölcs embernek, ha csak a levegőben járó ábrándozás útjára nem akar tévedni, föltétlenül számot kell vetni a meglévő tényekkel, körülményekkel és viszonyokkal s azokat a magok teljes jelentőségében és értékében kell ismernie úgy jótékony, mint kártékony hatásuk, következményük és okozatukkal egyetemben: ennél fogva nekünk is be kell látnunk, hogy az egyetemes militarizmusnak ebben az örületes korszakában, a mikor Európa minden számtalozó nemzete nyakig fegyverben kiáltozza a békét s halmozza föl a minden pillanatban felrobbanni s egész Európát lángba borítani kész gyuananyagokat, nekünk sem szabad fatalis közönbösséggel várnunk a bekövetkezendő eseményeket, hanem ideje korán gondoskodnunk kell szövetségesekről.

A hármasszövetség keletkezését, létrejöttelének nyilvánosan beállható

indokait ma már, a mikor az eredetileg titkos szerződést magok a szerződő nagy hatalmak is kénytelenek voltak kinyilvánítani; jól ismeri az újság olvasó nagy közönség is. Tudjuk azt, hogy az nem annyira Ausztria—Magyarország, mint inkább a német birodalom hatalmi érdekeit van hivatva biztosítani.

De a hármasszövetség helyes vagy helytelen voltának bírálatát ma már idegen kívül való dolog volna, mert az idők folytán bekövetkezett események, a mindennél felette kielesedett érdekek olyan szorosan elzáró határ vonalakat vontak az egyes államok között, hogy ma már újabb szövetségesre vonatkozó kombinációkba bele nem mehetnénk.

Az európai nagy hatalmak közül a francia és az orosz két tűz közé szorítja Németországot. De az orosz gyújtogató kéz apróbb tüzek szításával is szokott foglalkozni, s ezt a gaz mesterséget főleg keleten, a balkáni apróbb államokban szereti és szokta leginkább üzni, mert onnan remél s nem is ok nélkül, leggazdagabb prédát.

Ez az a tér, a hol a mi érdekeinket az orosz hatalmi érdekek fájóan érintik.

Nekünk, magyaroknak itt a keleten kell a magunk boldogulása érdekében biztos posztókat szereznünk; itt kell ez újra születő apróbb államokban felkelteni és ébren tartani az önálló állami létezését, a függetlenség vágyát, az erre való hathatós és rendületlen törekvést, mert ha az aranyzav felé gravitáló orosz érdekek sikerülnek a maga ezerfelé kivetett törével megejteni s a maga fönhatósága alá terelni; akkor a jövő ezredév története alig ha fogja ismerni a magyar nemzet nevét.

Ez ideig Bulgária volt reményességünk legbiztosabb záloga. A bolgár nemzetben láttuk megébredni a nemzeti önállóságra, függetlenségre való törekvést; ott láttunk szívós, kitartó, lelkes, bátor küzdelmet az ellenük törő orosz ármánnyal szemben: s éppen ezért kísértük teljes

rokszenyünkkel ezt a szabadságszerető kis nemzetet.

De az osztrák politika hájfejű, rövid látó, s a mi érdekeink iránt nem csak semmi fogékonyságot nem mutat, hanem mindig az ellen törő képviselői nem használtak föl a beállott dagályt keleti érdekeink hajójának vízrebocsátására: hanem bünsözönbösséggel és tunyasággal a teljes téltenség posványos vízre engedték jutni, a hol aztán zátonyra jutott, leket kapott s már-már teljesen elsüllyedt.

Bulgáriának mai szomorú, elzüllött viszonyai pipotyá fejedelmének a hülyeséggel határos szellemi szegénysége; az orosz befolyás mindenható ereje elvágta, jó hosszú időre abbéli reményességünk fonatát, hogy ott a mi érdekeink számára hű barátokat, megbízható szövetségeseket találjunk.

De a mikor a keleti politika terén külügyi képviselőtünk, sőt mondhatjuk teljes igazsággal, külügyi politikánk szerencsétlen vezetői már-már teljes kudarc elé vitték hazánkat: megmozdult az önfeltartás ösztöne egy másik Balkán államban, Romániában, s belátva az egyre növekvő orosz befolyás részéről ellene támadó veszedelmek fenyegető voltát, önként kereste a közeledést az osztrák—magyar Monarchia felé.

A lapok élénk figyelemmel kísérték s bő tudósítással tisztelték meg a szomszéd állam uralkodójának hazánkon át való utazását. Érdeklődésünk elkísérte őt koronás királyunk nyári tartózkodási helyére, az ischli fürdőbe, a hová, a mint gondolták, az egyszerű udvariasság vitte el felséges barátjának látogatására.

Az egyszerű udvariassági tény látszata alatt azonban felette komoly tárgyalások folytak a két fejedelem, meg a hármasszövetség államainak diplomatái között, a melyek, mint most már tudjuk, sikerre is vezettek.

A siker pedig abban áll, hogy Románia csatlakozott a hármasszövetséghez. Nagy jelentőségű ez a csatlakozás az egész európai békepolitikára nézve,

de legnagyobb jelentőségű mi ránk Magyarországra nézve.

Az európai politikára nézve nagy a jelentősége annyiban, hogy Románia ez által nyíltan szakított a russophiliá, az oroszbarát politikával. Belátta végre, hogy a panszlavizmus mindent beo vasító és oroszító törekvése a legnagyobb veszedelmekkel éppen őket, a nem szláv, hanem latin nemzetet fenyegeti. Belátta, hogy őt a maga természetes és jogos határai között nem az idegen javakra törő hódító hatalom, hanem a maga tulajdonára feltékeny s annak megőrzésére elszánt jó szomszéd tarthatja s erősítheti meg. Belátta végre, hogy szakítani kell a rajongók agyában megfogamzott Dakorománia hőbortos ábrándjával.

És ez az, a mi Romániának a hármasszövetségben való csatlakozásában ránk magyarokra nézve a legértékesebb politikai momentum, a legnagyobb jelentőségű tény.

Mindnyájan tudjuk, hogy annak az áldatlan torzsalkodásnak, annak az öngyilkos törekvésnek, a mit hazánk nemzetiségei önnön létezésük ellen folytatnak, mikor a magyar állam ellen törnek, ennek az áldatlan torzsalkodásnak, ennek a gyűlölködésnek a hazai román-ság vezetési mindig a kovászai. Ők élészítik, ők dagasztják, ők fújják föl a jogtalan törekvések pöffeteg tészáját. Teszik pedig mindezt Romániára, a hivatalos és nem hivatalos román közvéleményre támaszkodva. Az oláh liga foglalkozik hazánkban agitátorok és mártyr-aspiránsok gyártásával s a román arany csillogása vakítja meg a magyarországi oláh-ság tisztá látását s bódítja el együgyű szívét.

Lehetetlennek tartjuk, hogy Károly király s Románia összes irányadó tényezői tovább tűrjék, hogy nyílt igazgatást üzenek alattvalói éppen az ellen az állam ellen, a melynek segítségére európai bonyodalmak s hazájuk megtámadtatása esetén a legelső sorban, s a legteljesebb mértékben vannak rászorulva.

A „DEBRECZEN” TARCZAJA.

György doktor.

— Elbeszélés. —

Írta: Busken Huet Konrád.

Hollandi eredetiből ford.: Dr. NAGY ZSIGMOND

(Folytatás.)

Az ötödik nap reggelén látszott, hogy már e van győzelem. Ez az egész márc nem csak küzdelem volt, hanem valódi marczangolás, az örületes önmarczangolás.

Idegen embereket kellett hívni, hogy Julia segítségére Györgyöt őrizni és megfogni. Több ízben már-már kiszakította magát örületes kezéből. Heves tusa olt közte és azok közt. Vegre kimerülten visszarogyott s Julia már egyebet gondolni sem mert, mint hogy ez végső, utolsó küzdelme volt.

De nem!

Ennek a hatalmas férfinak, a ki életörületek teljességében, napjai delén arra volt hivatva, hogy egymás után, teljes öntudattal mondjon bucsút mindannak, a mi őt a földhöz fűzte, még egy kötelességet kellett teljesítenie. Hátra volt még, hogy egy láncszemet szét-törjön; vagy helyesebben, nem hogy szét-törje, mert hisz az törhetetlen volt, hanem hogy karjáról önkénytelen lerazza és idegenlenség mas kézre bizza.

Lemondott már a vele szemben mindig rosszindulatu tisztarsa iránt való nehezítésséről s ebben a nehezítésben minden kislelkű szonv-délyről. Lemondott az új lakásról, ahol képzeletben már olyan kedves fészket rakott magának és szeretettnek. Lemondott a dicsőségéről, a mely nevet egykor bizonynyal övezte

volna. Lemondott gyermekeiről: tulajdon teste s véreiről.

Most feleségétől kellett bucsút vennie őtől, a ki minden egyébbenl bensőbb közelekkkel fűzte a földhöz. Őtől, a ki nagy önruralma segélyével, felelem nélkül hagyott hátra és még sokkal nagyobb önruralommal, osztatlanul adott az azoknak, a kiknek az ő kizárólagos szeretére legtöbb szükségük volt (gyermekeire gondolt!); de a kitől elszakadnia mégis kimondhatatlan nehezére esett Vele született lelki ereje daczára is nagyon nehezére esett; nehezére, bár Julia iránt való tekintetből szenvedésének nagyságát és érzéseinek mélységet rejtgetni iparkodott.

És miként az előbbi áldozatok tüzenek meggyújtására kedvező alkalmat talált az időközönként — bár folyton rövidebb-rövidebb tartamra visszatérő nyugalma alatt, a mikor lelki erőt újra fel-fellobbantak: úgy most is Julia reményessége ellenére — mintha fölcsúdnék a nagy kumerültségéből, melyet az éjszaka beveződék — visszatért öntudata s azzal együtt a rá varakozó s szívet-lelkét szétmarczangoló kötelesség érzete is.

Szólni jóformán képtelen volt már, de Julia kiolvasta szeméből, hogy szeretne szólni. Tekintete a Bibliát kereste, a melyből Julia az utolsó alkalommal olvasott volt neki. Tekintetét követve előhozta a sarokszekrényről, a hol állani szokott és utoljára, legeslegutoljára oda ült férjének ágya melé, várva a mig újbol kifjezi valahogy ohajtását.

— Benne van a végen a liturgia? kérdezte hals hangon a könyvre mutatva.

Julia keregett s megtalálta a könyv vége felé: »A nemetalföldi református egyház liturgiája: zimű függelék-t.

— Ezt érjed. György?

— Igen; most az esketési beszédet.

Egy pillanat alatt megtalálta.

— Az első szavakat, Julia!

Julia olvasta: »Mivel a házastársakra egyaránt sokféle baj és kereszt van a bün részéről.«

— Elég! Megértetted-e ezt valaha? Mikor megesküdünk, nem figyeltem rá, csupán a hangzását tartottam meg emlékezetemben. Most már megértem.

— Ne súlyosbítsd bajodat, György; kiméld magadat. Ne torzsd elmedben ilyen sötét gondolatokat, hisz már úgy is olyan sötét, olyan sötét az!

— Sötét gondolatokat? A miért az van benne: »a bün részéről?« Balgatagság, édes Juliám! Sötét annak, a ki nem akar látni, de nem az nekem, sem neked, Istennek bála! Az igazság mindig világos. — Mond meg, boldogok voltunk-e mi? Boldoggá telettek-e téged?

— Ne beszélj így, György! én ezt ki nem bírom. Igen, boldoggá tetted, lelkemből igen boldoggá.

— És eljutottunk volna-e ide, ha nem ügyeltünk volna szívünkre? Mond, növekedett-e a mi boldogságunk, vagy fogyott?

— Növekedett, naponként öregbedett. Kezdetben ugyan csak magamat kerestem, de te megtanítottál. . . .

— Te bizonyára jobban tudod, Julia. Azt mondd, növekedett, mindig nagyobb-nagyobb lett: mi által? Engedékenység, vagy küzdelem által?

— Küzdelem által, György.

— Helyes, küzdelem által. És a megpróbáltatások? eltávolítottak-e bennünket egymástól, vagy összeseb fűztek?

— Összeseb fűztek, György; miként ez a pillanat is.

— Helye, összeseb fűztek. Milyeneknek-

tartod az olyan embereket, a kiknek, hogy boldogok és folyton boldogabbak legyenek, küzdesre és csapásokra van szükségük? Megütik-e a helyes mérték-t, vagy nem ütök meg? Rendben van-e kedélyük, vagy nincs? Forradalom, vagy béke honol-e lelkükben?

— Forradalom, György Ez a nagy igazság!

— Helyes, forradalom. Az emberek el nem jutnak oda, a hol kellene lenniök, a mig ezt be nem látják és e szerint nem cselekednek. Be fogják-e ezt a mi gyermekeink látni valaha? Olvasd el csak még egyszer, Julia.

— Mivel a házastársakra egyaránt sokféle baj és kereszt vár a bün részéről. . . .

— Merész gondolat, az embereknek esküvőjük napján ilyen beszéddel esni neki. Dicső mondás, ugy-e bár? Atyáink sok balgatagságot követtek el, tán majdnem annyit, mint mi; de az életet, azt megértették. Az életet? Milyen különösen hangzik ez a szó a halál küszöbén. Julia, jer ide, én már nem bírok! Add ide a kezedet, mind a két kezedet.

Julia megfogta férje kezét s gyöngéden ajkához vitte. Bármily világosnak tetszett is szelleme, és bár beszéd közben hangja némileg emelkedett: érezte György, hogy a végső bucsu elkövetkezett és el-tereje a végét járja.

Julia azon a ponton volt, hogy legdrágább földi kincsét el kell vesztenie: csoda-e, hogy szíve feltamadt e rablás ellen; hogy szívében e lázadás szava esendült meg, hogy a gonosz egyre sarkalta, hogy így kiáltson föl: »Nem, én nem akarok özvegy lenni!?

De ezt a bünsöz indulatot elfojtotta. Férje ránézett a mig felállt és ágya melé térdelt s kezét csókolgatta és ez a tekintet megőrizte a rosszról.

(Folyt köv.)

És ha ez így lesz, pedig így kell lennie, hogy maguk a román közvélemény irányító körei törnek pályázt a magyar oláhság szeparatizmusának törekvései fölött: mire való akkor a Budapestre egybehívott nemzetiségikongresszus?

Mi célja, mi jogosultsága, mi jelentősége lehet akkor még annak?

Czélja soha sem volt más, most is csak az, hogy e hazának a jogegyenlőség emlőin testvéri szeretetben felnőtt békés lakosait, csak azért, mert nem egy nyelvűek egymásra szítsa. Szánandó vakok, a kik be nem látják, hogy ha botor céljukat a magyarsággal szemben elérnék, akkor egymás felfalására kerülne a sor, mert sokkal élesebb különbségek vannak határvonalat pl. a szerb és az oláh között, mint a magyar és bármely nemzetiség között, mert a magyarokkal mindegyiket egyesíti a közös édesanya: a haza földje s egyesítik az ezredéves közös intézményei.

Jogosultsága eddig sem volt, most sincs. De eddig meg volt legalább a látzata a jognak, midőn egy velük fajokon nemzetnek közvéleménye szólalt föl mellettük s kürtölte világá — igaz, hogy merő hazugságok alakjában, állítólagos sérelmeket. De most még ez az eddigi szószólójuk is cserben hagyta, nem csak hanem meghazudtolja, elítéli őket.

Ezek után tisztában vagyunk az aug. 10-iki nemzetiségi kongresszus jelentőségével is, a mely az abszolút semmi színvonalon fölül egyáltalán nem bír felemelkedni.

Beszélnék hát bármit, hazudoznak akár milyen arczatlanul, szinlejek bármily szemérmetlenül e leheterogenebb elemek az egymás iránt való judási szeretetet: aggodalomra nekünk egyáltalán nem adhatnak okot; legföljebb csak gondolkodóba ejtenek bennünket, hogy vajjon összefér-e a magyar nemzet és magyar állam fenségével, hogy ilyen illelten komédiát üzzenek vele saját alattvalói s nem volna-e már ideje alaposan a körmükre koppintani?

Dr. Nagy Zsigmond

Egy rajongó — katonaruhában.

Skarván Bela doktori, csász. és kir. segédorvos-helyettes, a ki a kassai helyőrségnek szolgált, a katonai ítélő bizottság: rangjának elvesztésére, három hónapi börtönrre, szolgálati idejének utánzólgalására és végül — orvosi diplomájának elvesztésére ítélte.

Mifele szörnyű bűnököt követett el a fiatal katonarvos. Bűnéről, büntetéséről és eseteinek részleteiről alább bő jelentés számol be. Itt csak néhány megjegyzést van szerencsenk közzé tenni a felülnő és kivételes kázus alkalmából.

Skarván doktor, tényleg nem való arra, hogy helyet foglaljon el a katonarvosi tisztikarban.

Felfogása, életnézete, amiből titkot sohasem csinált, sőt végül egyenesen és kihívólag pontírozott is: minden más, csak nem katonai. Egy rajongó, a ki Tolstoj hívének valja magát, annak idejét akarja érvényesíteni és katonaruhát visel. A tragikus hősök, amint a dramaturgiákban meg vannak írva, épen ilyenek: egymaga szembe áll, ellentétbe helyezkedik egy óriási testülettel, mint a hadsereg. Vitéza kel vele, küzdeni akar ellene. Mi természetesebb, hogy elbukik, szenved, megtörik, mely és őszinte részvétünk közepette.

Bizonyára lesznek még olyanok a hadseregben, akik a militarizmusról úgy gondolkodnak, mint Skarván, de meggyőződésüket el tudják hallgatni és benső érzületeiket talán legközelebbi környezetük se ismeri. Hogy a fiatal orvos kiallott és kikiabálta ezeket, annak bizonyára pszichopatológus jelentősége van, akármint állítsanak is normális és jozan voltáról a kassai katonarvosok és a katonalelőkutatók. Bizony rajongó ő és lehet: a polgári életben jó, sőt őfeláldozó orvos, de katonai semmilyen, soha. Éppen ezért, a katonai ítélő bizottság a rajongót a hadsereg keretében igen jelentéktelen minőségben téri meg: ökölelően érthető. Hogy megbüntetik, az is érthető, hiszen vétett a feyve em ellen, megtagadta az engedelmességet és olyan elvek mellett tett hivallást, amelyek egyenesen veszedelmesek a hadseregnek néze.

Amit az ítéletben képtelenségnek látunk és oktalanságnak tartunk, az, hogy orvosi diplomáját is elveszik, helyesebben elvették a deliquensnek. Ehhez abszolút semmi joguk, mert Skarván doktor ezt polgári minőségben szerzie — amint nem is szerezhetette másképp — és azt sem mádi Kovács altábornagy, sem az egész armádia el nem veheti tőle. Nem, még maga a legfőbb hadur sem, mint ilyen,

mert az orvosi minősítés nem katonai rang, nem káplárság és nem kapitányság. Ha egy katonai ítélőbizottság megfosztja valakit orvosi diplomájától, úgy betiltja az ügyvédi, a bírói működést, a szabótól elvonhatja az iparengedélyt, a katonaságánál egyetlen nagy suszteről elveheti egyszer — és mindenkorra a számát. Ilyenmódon az állam polgári berendezkedése, törvényeivel egyetemben merőben szükségtelen és például ha kell, miniszteri kvalifikációt ad és elvesz mádi Kovács elnöklété alatt egy katonai bíróság, a közbiztonságot az ezredesi terjedő rangsorozatokból összeállítva.

Hogy az insbrucki császári egyetem engedelmessé tett ezáltal a kassai katonák parancsának, egy annyira szégyenletes dolog, hogy Kollegánk a P. N. e. állítja, hogy így van. Elhiszük, hanem az utolsó percig is várunk valamely magyarázatot, dementi, vagy legalább is beismerését annak, hogy it valami nagy nyári ostromság történt.

A katonarvos esetének részletei különben ezek: Skarván Bela dr. tavaly októberben bevonult a kassai 20. számú helyőrségi kórházba, mint segédorvos. Az orvos mihamar megnyerte bajtársai tiszteletét és rokonszenveit műveltségével, modorával, melyet a tisztikar nagyrabecsült.

Skarván dr. azonban nem barátokozott meg a katonai szolgálatl. Elítelte a hadsereg szellemét, melyet Tolstoj elvei alapján tett s úgy vélte, hogy az orvos emberbarát tisztét se gyakorolhatja katonaságra; parancsszó szerint. Ezt Skarván sokszor el is mondta nyíltan terjesztette nézetét bajtársai körében.

Skarván meg is akart válni a katonaságtól, ha szerelme nem bírta volna a szolgálatban való maradásra: Egyedül menyas-zonyra kedvéért maradt a hadseregben, melyet megtutált. 1895. márciusban az orvos nagy dologra határozta el magát, Mikor már csak hat hétet kellett volna szolgálatban töltenie, a katonai kórház parancsnokához levelet intézett melyben így szól:

... Nagyon nehéz küzdelmet állottam ki, de végre engedelmességek a lelkiismeretem parancsának s a katonai szolgálat megtagadom azért, mert a katonaság és a hadsereg kizárólag az egyesek hatalmi céljainak fenntartására való.

A hadsereg az emberiség átka és az igaz keresztény lelkiismerete tiltakozik az ellen, hogy az eva ghelomi embereszeretettel ellensége ilyen természetellenes célokra szolgáljon.

Nem igaz az az elvenetés, hogy a katonarvos nem tekinthető rendes katonának. — Az az állítás pedig, hogy a katonarvos tisztán a humanizmus szolgálatja: hazug.

A katonarvos is csak arra való, hogy a militarizmust, ezt az éhező molochot teljes erejében segítse fentartani, hogy gyalázatos céljait annál sikeresebben elérje...

A levél érthető óriás izgatottságot keltett bajtársai között, akik minden lehető megtették hogy Skarvánt levele visszavonására bírják ne hogy a hadbírószág mondja ki felette, előrelátólag szigorú ítéletet.

De az orvos hajthatatlan maradt. Ekkor kórházba szállították s nyolcz héten át vizsgálták emebeli állapotát. A megfigyelés alatt ő maga írta meg az adatokat a Beobachtungs Journalba. Itt is elkeseredett élességgel tárgyalja a katonaság viszonyait, elítélte szellemét és szolgálatát.

E cikkeket, melyeket meglepő preczízen írt meg, arról győzték meg a vizsgáló orvosokat, hogy Skarván elméje ép. Ekkor a kassai órnagy-hadbíró kihallgatta, aztán a bécsi helyőrségi kórházba küldte.

Bécsben hat hét múlva ugyanazt mondták ki róla, amit Kassán, hogy szellemileg egészséges és beszámítható állapotban van. Vizsküldték tehát Kassára, ahol azonnal börtönbe vitték.

Három hónapig ült, mint vizsgálati fogoly, az alatt meghozták az ítéletet melyet három hete hirdettek ki előtte. Az ítélet így szól:

Skarván Bela dr. császári és királyi segédorvos-helyettes, ki a katonai szolgálatot megtagadta és államelforgató eszméket vallott, rangjának elvesztésére, három hónapi szigorított börtönrre, hátralevő szolgálati idejének utánzólgalására és diplomájának elvesztésére ítéltett, mely utóbbit an insbrucki császári egyetemmel, hol oklevélt nyerte, közzítetett és helyben hagyott. Orvosi prakszist az osztrák-magyar monarchiában és a velük szerződéses viszonyban levő államokban nem izhet.

Az ítélő bizottság elnöke:

Mádi Kovács, s. k. altábornagy.

Az ítéletet a kassai katonai kórház valamennyi katonarvosa, egészségügyi csapat-tiszteje és hivatalnokai előtt felolvasták.

BELFÖLD.

A nemzetiségi kongresszus.

Budapest főkapitányi hivatalának ma jelentették be a nemzetiségi kongresszust A bejelentés szerint a kongresszust augusztus 10-én szombaton akarják megtartani az egybeérők akik a bejelentésből csodálatosképen kifeledek

szt, hogy mi célból és kiknek a megbízásából hívták össze a kongresszust.

Eddig nem tudjuk még, vajjon a kormány, az ilyen bejelentés után megengedi-e a kongresszus megtartását, de mindenesetre feltűnő lenne, ha ilyen nagyon is általános hangon tartott bejelentés után megengedné azt. A kongresszusról különben lapunk vezércikkében foglalkozunk, itt csak a készülődésekről adunk számot.

A beje entés.

Budapest székesfőváros kapitányi hivatalához ma érkezett meg a nemzetiségi kongresszus bejelentése. A bejelentés szorúl-szóra így hangzik:

Tekintetes főkapitányági hivatal!

Mély tiszteléssel alólirottak bejelentjük, hogy a magyarországi román, szerb és tót nemzetiségi pártok tagjai, 1895. évi augusztus 10-ikén d. u. 2 óraker és esetleg folytatólag aug. 11 és 12-én Budapesten, a nemzetel szálloda nagy termében, vaczi-utca 22. szám alatt kongresszust szándékoznak megtartani.

Ezen nemzetiségi kongresszus napirendjének egyedüli tárgya egy közös működési program megállapítása.

Midőn egyuttal kijelentjük, hogy a kongresszuson résztvevők részéről a csend és rend megtartásáért minden tekintetben teljes felelősséget vállalunk magunkra, — tisztelettel kérjük a tek. főkapitányági hivatalt:

Méltóztatassék a nemzetiségi kongresszus megtartását hatóságilag tudomásul venni. Kelt, Budapest, 1895. augusztus 8.

Mely tiszteléssel

Mangra Vazul s. k., aradi lakos. Swehia József s. k., aradi lakos.

Mudrony Pal s. k., turóc-szent-mártoni lakos, ügyvéd. Raffai András s. k., aradi lakos.

Dr. Gawrilla Emil s. k., ujvidéki lakos, ügyvéd és lapszerkesztő. Jakob Pál s. k., budapesti lakos, polgárk.

Urechia Vazul, aki több nap óta körton van az országban, hogy több román pártmberrel árintkezésbe lépjen, ma Budapestre érkezett, ahol részt vesz a nemzetiségi konferenzia előkonferenzájában. Innen Urechia Brüsszelbe megy. Nem régen ugyan az a hír járt be a bel- és külföldi román lapokat, — hogy Urechia nem megy el a brüsszeli kongresszusra, mert a magyarok zsarnokságának és a románok sérelmeinek jogosultsága annyira nyilvánvaló, hogy semmiféle szószólásra nincs szükség. Urechia ur azonban megmondta a dolgot és mégis csak szószólója lesz a románok igazságos ügyének. A Tribuna ugyanis azt írta, hogy a Urechia egyelőre Bordeaux városába megy, hogy részt vegyen a latin nyelvészeti kongresszuson és onnan egyenesen Brüsszelbe megy.

A rend fenntartása.

Mar ma is meglátszik a fővárosban, mire készülődnek a románok. Többen érkeztek már meg a fővárosba. Nem bizonyos ugyan, vajjon a kormány megengedi-e a kongresszus megtartását, — de rendőrség mindazonáltal megtette már az intézkedéseket, hogy a kongresszuson a rend meg ne zavartassék.

KÜLFÖLD.

Stambulov utolsó órái A »Standard« levelezője a napokban felkereste Stambulov özvegyét és hosszasan beszélgetett vele. Az özvegy ez alkalmával megemlékezett borzasztóan összezakaszbolt férjének utolsó óráiról, amelyekről megható képet adott elbeszélésében a levelezőnek. A sokat szenvedett asszony a következőket mondta:

Az emlékezetes estén kikocsikáztam. A szobranje épülete előtt egy barátom megállított és azt mondta, hogy siessék haza, mert férjemet hálafalon megsebesítették. Mikor onnan kocsim a gyilkosság színhelye előtt elvit, sok vért és férjem kalapját és botját láttam a földön. Kimondhatatlan érzelmek vettek rajtam erőt. Megparancsoltam a kocsinak, hogy löhálóiban vágta-son haza. A haz elött nagy csapat rendőrt találtam. Szólni akartak hozzám, de szinte felőrütem kértem őket, hogy hagyjanak békében. Aztán felrohantam a lakásba s az egyik szobában ott találtam férjemet a pamlagon verében feküdvé. Az első szava az volt hozzám:

— Halev és Tufekcsiev öltek meg.

Aztán egy darabig nyugodtan maradt és szinte érzékellenül nézte, amint az orvosok kezét levágták és fejét a sebeket megmosták. Mikor a műtétet elvégzték rajta, kissé jobban magához tért és azt mondta:

— Érzem, hogy meghalok. Aggynuladást kaptam.

Az orvosok ekkor azt mondták, hogy tekintettel a test melegségére és több más szimpptomára, meg vannak győződve, hogy aggyuladástól szó sem lehet. Kesőbb még jobban magához tért és fájdalommal kiabált, midőn az orvosok több húsdarabot — levágták a fejéről. Szomjusága szinte lecsilapíthatlan volt. Minden perczben vizet, tejet s frissítő italokat kellett neki adnunk s még sem elegele meg. Az éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte. Minden perczben fel akart kelni s nagyon haragudott rám, midőn abban meggátoltam. Heves szemrehányásokat tett érte és mondta, hogy rossz asszony, kegyetlen szívű teremtés vagyok. Szí-

vettépó volt az erőlködés, amelyvel minden perczben fel akart emelkedni.

Egy ízben azt mondta, hozzak a másik szobából szénzavast nátrórt. Mikor odavittem hozzá fogait csikorgatni kezdte. Ebből megtudtam, hogy az aggyuladást már megkapta. Kis fiamon, ki ilyen betegségben halt meg, tapasztaltam ezt a szimpptomát legelőször. Aztán arra kért, hogy szabadítsam meg a fejét a kötelekektől, amelyek egészen elborították.

— Az orvosok megtöltötték azt — mondta neki.

— Ne törődj azzal — válaszolt. — Tedd, amit én mondok. Szeretném még egyszer látni a világot.

Lebontottam egy köteleket a homlokáról. Rőtön kicordult a vért a sebből és elborította a szemét. Letöröltem a vért és azt kezdetem tőle:

— Látsz most engem?

Köny csordult ki a szeméből, mikor azt mondta:

— Igen, látlak.

Behívtam a másik szobából az éppen akkor megérkezett metropolitát, akinek férjem, noha nem volt vallásos, nagyon megőrült. Kerestet akart magára vetni, de nekem kellett helyetere ezt megcsélesek-dnem.

Mikor a metropolita eltávozott, fölem fordult férjem és azt mondta:

— Mindennek vege van. Mindjárt meghalok Ha meghaltam, ne fogadj el semmit a palotából. . . Halld? . . .

— Igen, hallom, — feleltem neki.

— Hat akkor hajjoli le hozzám és csókojj meg.

Ezek voltak az utolsó szavai. Még jó ideig eszméletlenül maradt zutan is, de többé nem szőlt egy szót sem.

Borzalom fog el, ha rá gondolok: mi történt a következő két napon. Ezer meg ezer embea jart a házamban, ki és be: fiatalok, öregek, gazdagok és szegények. Virágokat és koszorukat hoztak és teleaggatták vele az egész hazát.

Stambulovné ezután áttért a temetés részleteinek elmondására és — a következőket mondta:

Ha a temetés alkalmával nem lettek volna jelen a diplomáciai képviselők, nem tudom, hogy mi történt volna. Csakis az ő jelenlétüknök köszönhető, hogy nem volt világra szóló skandalum. A halottaskocsi elé akaratlan fiatal, vad lovakat hoztak. A kocsi tetejéről kiszédtek a szegeket, hogy menetközben törjön el és a koporsó a földre essék. Egy rendőr azonban jóakarátulag felfedezte előttem a dolgot és még módunkban volt a bajt megakadályozni. A sír körül egy nagy csapat tinóvói katonaliszt kordont vont mögöttük. A hátuk mögött egy sereg felbért ember tolongott, akik minden aron botrányt akartak provokálni.

Mikor a tisztiek eltávoztak, egyszerre megmozdult a berendezek nagy csoportja.

— Bort, bort ide! — kiabáltak és sokan a hórat kezdetük táncolni g sir körül. Mások aljas szívegű utcai dalokat énekeltek. Borzasztó ragodolni is.

Aztán jött a fejedelem kegyetlen iróniája a koszoruküldéssel. Az beszéltek mindenféle, hogy én a koszrut szitkok kíséretében visszautastottam. Hát az nem igaz! én nem vagyok olyan asszony, a ki szitkozódni szokott. Az eset a következőleg történt: Egész csapat, közté nagyon sok magas rangu láogatölt küldtem el épen akkor, midőn a fejedelem koszoruját hozták. A fejedelem a gyilkosság után több táviratot küldött, a melyekre én nem feleltem. Ezt meg kellett volna értenie a fejedelemnek s mégis küldött koszorut. A legegyszerűbb szavakkal utastottam vissza. Megmondtam neki: férjem utastással hagyta, hogy a palotába semmit se fogadjak el, kérem vigye vissza a koszorut.

Mig Stambulovné a levelezővel beszélgetett, bejötték a gyermekek. Arra a kérdésre, hogy hol akarja őket nevelni, azt felelte az asszony:

— Bulgáriában. Férjem mindig így akarta azt. Soha nem engedte meg, hogy bönnet, vagy nevelőnt fogadjak melléjük. Azt mondta, hogy az anya a gyermekek legjobb nevelője. Nem engedte a kicsinyeket tanulnivalóval megterhelni, az mondta, hogy előbb fizikailag jól ki kell fejődniük.

A kis Vera volt a kedvence. Nagyon szerettek egymást. Ha csak tehetett férjem, mindig együtt volt a kis leánnyal. Tegnapi béjövök a szobába s látom, hogy fel akarja emelni az üveg fedeleit, amelyben férjem kezei vannak, kérdem tőle: mit csinálsz leányom? Felelte:

— Meg akarom csókolni a papa kezét.

A hazatérő fejedelem. Ferdinánd bolgar fejedelem ma az államvasuton Magyarországból ideérkezett, és több más szimpptomára, meg vannak győződve, hogy aggyuladástól szó sem lehet. Kesőbb még jobban magához tért és fájdalommal kiabált, midőn az orvosok több húsdarabot — levágták a fejéről. Szomjusága szinte lecsilapíthatlan volt. Minden perczben vizet, tejet s frissítő italokat kellett neki adnunk s még sem elegele meg. Az éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte. Minden perczben fel akart kelni s nagyon haragudott rám, midőn abban meggátoltam. Heves szemrehányásokat tett érte és mondta, hogy rossz asszony, kegyetlen szívű teremtés vagyok. Szí-

Elmélkedések.

A múltkorigi tréfas exkurzió után, mely az egyházi politikai törvények értékéből szürettünk sem von le semmit, tekintünk a dolgot komolyabb oldaláról; mert a jó akaratnak minden irányban nagy mértéke szükséges ahoz

hogy ama törvények legyenek közzé.

A törvény értéke korlati alkalmazásban látható felügyelői állások következtetini, hogy ilyen tett czéba, mely a Szászai tapasztalatát s nyélt teljes figyelemre csak helyesebb tudjuk, látjuk arra nevező hogy könnyelmű politikai jártami rendelkezések akár

Mi azonban megvolna; ha rajtuk áll mellányosabb dotalió bennök ezáltal felkeljűnak ezretet; s akkor a jat járásokban a közeméltet játsza végezhellenőrzését is.

Az anyakönyvi terelesen végzik kötelesestik magukat a méde a szegényesen dotalgyobb felügyelői bolcséjában fog aliam.

Ugy látszik, az ale magának a tanulás könyvek vezetéséből a órzes nem kerül semm egyházaknál, hol a leg egyoavaal rendelkezik, a megbízható, hogy az a heti vele.

Korán rafogunk jelentések alapján, bár a hibás bejelentést, megveket vezetni nem lehet ezer lelket számláló kénszeritve érezték a vagy esketési jegyeket betü-oros anyakönyve vagy másik alapján je resztellek szüleinek könyv megfelelő rovdai teendő, mint előrűgyelő, betü-oros háza kül, nem is fog tudni magának például a szorovatának helyes vezet

Annak idejében a a kisebb és nagyobb ezetöt megkérdezni s a szerkeszteni meg a mondja a magyar péda kérdés mint 100 kereslölte volna az a helyen külföldi mintára t

Anyakönyvi felügy megyei főjegyzők, szolgnyes pályajuk iránt vajjon az anyakönyvve mjad ezredrésnyi lelke endökök különben is jegyzőkkbe? Ugy vagyun söt a jegyző urak szösziszteltesét elöl.

A házasságkötésné miniszteri utastás szükség — ez böles e államfértui bölcsesség zán meg, ha közzötatas tosan haladna a czél más, minthogy a tolmá lózheto legyen. Igen! m ságtötés a Ratu felé nemzetiségi tündetés e köze leend. Videant cu

Ujdon

* **Istenítisztele** nap az ág. ev. templó Materny Lajos lelkesz év. ref. templomokban ven — hiven az ősi akadémia halgatói szö

* **A király szö** rczen sz. kir város pü születes napjának megú meghívót küldötte szöjaihoz: Ő császári és legmagasb születesenek tus 18-ra este évförd nagytemplomban reggel templomban pedig 9 ór istentiszteletra van szöre hivni. Gyülekezes avá reggel 7 ór fel óraker, 10. Simonyffy Imr polgármester.

* **Öreg honvéde** re csak azon öreg honzóservert vagy nyugdíj tober 1-ig valamely ho Kerve kerjűk a v ket, hogy tegek meg a gösen a szükséges lét meg nincsenek igazolva igazoltassák magukat.

Fordulhatnak a az is kénytelen lehet díjaztatást, ki most ra szorult rea.

Biztosítsák tehát lehetőséget igazolattan dó keresztűi vitele által

**Nyilttér.
MATTONI
ERZSEBET SÓSFÜRDŐJE**

gyógyhely Budapest (Budán).
Idény május 1-től szept. 30-ig.
Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban

Rendelő orvos **Bruck J.** Nagykorona-u. 3 sz.
Egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.
Pontos közlekedés a társas-kocsikon reggeli 5
órától kezdve.
Állomási hely: **Ferencz-József-tér**, a régi Lloyd
épület közelében. 288

Más vállalat miatt.

Gyermek-játék diszmuáru stb.
kereskedésemmel

felhagyni szándékozom,

mielőbbi üzletbonyolítás szempontjából

az összes árukat

**rendkívül
leszállítottam.**

A helybeli és vidéki igen
tisztelt vevő közönségnek ed-
dig irántam tanúsított szives
bizalmát megköszönve, annak
idején bátor leszek új vállá-
latomról értesíteni.

Tisztelettel

BAUM MIKSA.

Más vállalat miatt.

Dr. Tüdős László
ügyvédi irodáját
DEBRECZENBEN,
Piacz-utca 2143. sz. a.
a Szedlák és Vámos házban

(I-só emelet)

f. é. aug. hó 1-én megnyitotta.

**Az első nyilvános női
kereskedelmi tanfolyam.**

(Budapest, V. váci-körút 68.)

f. évi szept. hó 1-én ismét megnyílik.

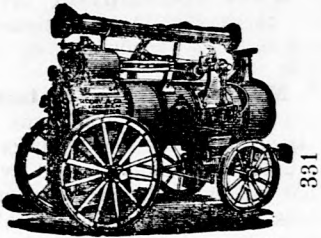
A legrégebb mintaintézet, melyben
eddig 536 nő nyert szakképzést, kik
pénz és biztosító intézetekben,
gyári és kereskedői irodákban
mind igen jó alkalmazást találtak.
Csak 9-10 hónapig tart. Felvételnél
nők korkülönbség nélkül. **Bizonyítvá-
nyai államérvényesek.** Részletes
programot készséggel küld
(343.) **az igazgatóság.**

Hirdetéseket
jutányos áron fogad el a
„DEBRECZEN“
kiadóhivatala
Csanak-ház 1828. sz.

Kotzó Pál

gépészmérnök

Budapest, Ullói-ut 18-ik szám alatt

Ajánl 2 1/2, 3, 3 1/2 és 4 lóerjű.

Szöges cséplőkészletek.

Továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerjű

sines gözcséplőkészleteket,
hosszu szalmarázókkal, alsó szelelővel és rend-
kívüli nagy felületű rostákkal, árpahejájával és
választóhengerral.

Fa- és szénfűtési eredeti szalmafűtő

GŐZMOZGONYOKAT.

Továbbá R. GARRET & SONS felül-
multhatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

Compuud gőzmozgonyok,

s a legjobbnak elismert brandfordi önműködő
amerikai kéveköti aratógépeket. Eredeti ameri-
kai szénagyújtót 1 vagy 2 ló befogására alkal-
mazható kombinált ruddal. Sorvető- és szörva-
vető gépeket és mindennemű egyéb kisebb
gazdasági gépeket.

Jutányos árak! — Kedvező feltételek.

Vidéki ügynökök kerestetnek.

Eladó.

a Halápon 5 boglyás ka-
szálló, Piacz-utca dülöben 20
kataszter hold ondódi föld és
Kakasló téglavető háta megett
37 ka' hold fekete szántó-
föld, tanya-épülettel és göré-
val. Értekezhetni Miklós-utca
1963. sz. a. (333.)

Építető háztulajdonosoknak
a
Debreczeni Vasöntöde

helybe szállítva, gyári áron
ajánl minden méretű:

Csatorna-szemeket
(kanálisrostélyt), **aknafedő-
ket és kapufalvédő** (ke-
rékvető) vasakat.

Megrendelések legkényelmesebben posta-
ujján, levelezőlapon eszközölhetők. (332.)

Arjegyek kívánatra küldetnek.

Eladó üzlet.

Nagy-esapó-utczán a Tro-
csányi-háznál 922. szám alatt,
egy jömenetelű fűszer-üzlet,
más vállalat miatt **azonnal
eladó.** (301)

Légmentes záros,
ugyszinte:
angol befűző üvegeket,
a melyek **elpatta-
nástól mentesek**
darabját már **2 krajczár-
ért,** tuczatját **20 kraj-
czárért** szállítja

Ifj. Pájer József
üveges és porcellán üzlete
Debreczenben. (290)

Eladó.

Városunk egyik főútcájá-
ban levő s szilárd épületekkel
ellátott 490 ööl területű bel-
telek s ondódi földje. Értekez-
hetni **Kovács József**
ügyvéddel Nagy-Hatvan-utca
1443. sz. a. 303.

Kiadó üzlethely.

5 szoba, külön konyha, hozzá-
tartozóival

bolthelyiségnek

is alkalmas, vagy

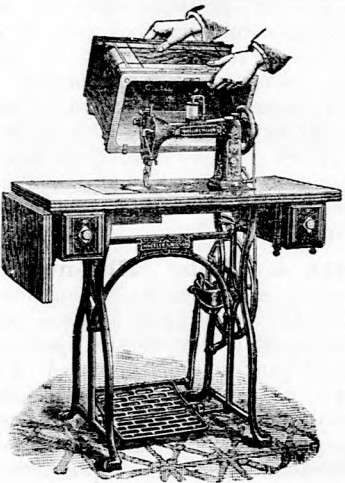
borkimérésre,

családi körülmények miatt

kiadó.

Eövebb tudósítást ad lapunk

340. kiadóhivatala.

EREDETI

amerikai varrógépek

csakis nálam kaphatók

ÖT ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

A KOCH-féle női szabászati rajza és a varrógép oktatás ingyen
adatik minden családi varrógéphez.

Javítások csakis nálam szabályosan és alaposan eszközöltenek
az egyedüli műszerészi iparral

Debreczenben, Dr. Tihanyi-ház, 2084. sz.

Keszler A.

284.

utánzott „TOKAJI COGNAC”. Ezek ugyan **nagyon olcsók**, de **ép
oly rosszak** és így még a legkisebb összeget **sem érik meg.** Eme
értéktelen utánzatok könnyen felismerhetők mert

1) **nem az egyedüli** és csakis **Tokajban** létező

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL származnak,

2) ezen **TOKAJ VÁROS CZIMERÉVEL** nincsenek ellátva

BEJEGYZETT
AZ ELSŐ TOKAJI

VÉDJEGYE
COGNAC GYÁRNAK

328

Valódi csakis
Tokaji cognac Tokaj város czimerével

ELSŐ TOKAJI COGNACGYÁRBÓL, TOKAJBAN
a mely 1893/94. évben, mint hiteles közjegyzői okirat bizonyítja
725,130 liter bort használt fel.

A fenti eredeti Tokaji Cognac

Kapható: Csanak József, Félégyházy János, Geréby Fülöp, Ganofszky
Alajos, Kontsek Géza, Kovács Mihály, Kondor M. és Fia, Lendlbauer Kál-
mán, Molnár Lajos, Ríckl József Z-Imos, Radetzky József, Raics Gyula,
Roth Antal, Tóth Béla urak üzletében.

Előfizetési árak
helyben, vagy postán küldve
Égész évre 10 frt
Félévre 5 „
Negyedévre 2 „
Égy hóra 1 „
Egyes szám 4 kr

A lap szellemi részét illető minden
emlény a szerkesztőségbe (Főter
barmenive küldendő.

Előfizethetési helyek
Felelős: K. Lajos könyvtáros
és a kiadóhivatalban (Főter
alatt).

Katonai becs

Rettenetes kom-
sze időközönként biz-
csületbíróóságok, me-
egy-egy drákói itele-
magusról.

A közvélemény
megütözéssel fogad-
itélkezéseket, melye
igazságérzetet és
fiak a fejüket csóva
eljárás fölött és cs

— Hol van itt
A katonai bec-
nem igen sokat tör-
a saját belátásuk, a
és nem előírt törvé-
mán.

Innen van azt
a bíróságoknak mű-
nyira az igazságérze-
ségek, pártpolitikai
zafiatlan befolyások
lemzik.

Nemrégiben lef-
járól egy magyar
nemzet nagy halottj-
nak a temetésére.
elmondani a gyászol-
pillantást akart vet-
porsó után. . .

És ez főbenjáró
A katonai be-
mocsok, szenny, am-
ni a katonai becsüle-
Letépték arról a ma-
gol, a kardbojtól, je-
nem volt, mint hogy
lekedni tudott a

Hát nem napna
zonyítja ez a tény is
becsületbíróóság a ne-
fenyegetésére és kit-
talpnasság a hadsereg
got tépik le a magy-
ja, hogy holnap már
kol-e a hazafiságáért
A mult napokká

A „DEBRECZEN

György

— Elbes

Irtá: Busken

Hollandi eredetiből ford.

(Folyt)

— Isten áldjon ma-
mekünket is. Megtakar-
segen, ha nem is mit
nevetted őket. Bátor
Isten veled! Legy bold-
nekem János evangélium
ki a részleteket. De si-
nem sokára ram jön. H-
szembe szállok az utolsó
nem is ébredek föl. O-

Hátra rogyott párn-
hogy nagyobb figyelem-
lén össze este a kezét
beszedet. Földi üdülés
földi ital nem bírta ma-
De a mig a test élete vi-
ha, a lelek, mint dicső-
lem elenyészhetlen élete
Julia megint leült.
te. Mint valami új testa-
pozott a vigasztalás sze-
vasta azokat az igéket,
férjét enyhíteni akarta.
Miaden fél-lem, m-
den aggságoskodás, mi-
való vagy eltavozott to-
le rea, és földfeletti el-
egyesülve mindenkor és
vóivel, s férjével együtt